СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 283. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 5-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 283. Jersey City, N. J., Thursday, December 5, 1935. THREE CENTS

УРЯД ГРОЗИТЬ ТОРГОВЦЯМ ЗБРОЇ

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту Гол видав публічну осторогу до всіх, що торгують зброєю з воюючими сторонами, що уряд буде потягати їх до відповідальности.

Уряд каже, що всіх тих, що вивозять матеріяли поза границі краю, а не зареєструвалися в уряді, віддасться департаментові судівництва. Реченець для цеї реєстрації минув уже дня 29-го листопада, але уряд іще дасть їм два тижні проволоки.

Тимчасом у нюйорськім федеральнім суді ґрупа експортерів почала добиватися від суду, щоб він заборонив федеральному урядові заборонити вивіз до Італії нафти, бавовни, відпадків заліза й міді. Позовники хочуть доказати на суді, що федеральний суд не мав права забороняти вивіз цих товарів.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ РОЗПОРЯДОК.

ВАШИНГТОН. — Федеральний департамент скарбу видасть цими днями новий розпорядок про предкладання податковцями податкових звітів.

На основі цього розпорядку кождий податковець буде обовязаний предложити свій податковий звіт з приходів у двох примірниках: один для вжитку федеральних властей, а другий для вжитку стейтових і міських урядів. Тільки один з них має бути заприсяжений, якщо другий є вірною копією першого.

Уряд каже, що ця вимога годиться з законом, бо податковий закон каже, що уряд має давати звіт доходового звіту особи або його копію до вжитку якоїнебудь особи, що заряджує стейтовим або міським податком.

ОБВАЛ ЗМІВ З ОБЛИЧЧЯ ЗЕМЛІ ЦІЛЕ СЕЛО.

ҐВАЯКІЛЬ (Еквадор, Південна Америка). — У горах Андах обвалилася гора й засипала ціле село Верде Коча. Перші вістки подали число жертв на 75 осіб, декотрих з них знайдено кілька миль від місця, де їх захопила катастрофа.

Коло 3-тої години над ранком люди почули підземний гуркіт. Незадовго на село насунула величезна маса землі, змітаючи по дорозі все, що попало. Вал обриву розтягався дві милі завширшки. Обвал змів не тільки село, але й багато хуторів у його сусідстві.

Уряд вислав у навіщену катастрофою околицю більший відділ ратункових робітників.

УРЯДОВА КАМПАНІЯ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральним судом покінчилася розправа проти рекетірства в торговлі рибою. Джозеф Лянса, провідник банди напасників, що побивав купців і робітників, які не хотіли годитися на приказ рекетірів, дістав два роки вязниці та має заплатити 10,000 долярів кари. Два його найміти дістали теж вязничну кару. Крім цього покарано грlivною 55 фірм та осіб.

Кампанія спеціяльної лави присяжних суддів проти лихварського рекетірства не вгаває. Дуї, спеціяльний прокуратор для цього рекетірства, встановив для цього слідства ще двох помічників.

БОРОТЬБА ЗА ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА НЕ ВГАВАЄ.

НЮ ЙОРК. — Заходами „комітету для справедливости в спортах" відбулось у вівторок вечором у салі „Мека Темпл" віче при участи 2,500 осіб для протесту проти участи американських атлетів в олімпійських ігрищах у Німеччині. На вічу промовляли: пенсильвенський губернатор Джордж Ерл, посадник Ля Ґвардія, Ерік Зеліґ, бувший чемпіон легкого боксу в Німеччині, й інші. Голова віча прочитав телеграми від ріжних політиків, що заявилися за бойкот ігриц у Німеччині. Між ними є 5 стейтових ґубернаторів і 6 сенаторів конґресу.

Рівночасно Авері Брондидж, президент Американського Олімпійського Комітету, видав у Шікаго публічний заклик до участи в цих ігрищах, кажучи, що агітацію проти Німеччини ведуть чужинецькі агітатори і їх підсусідки, що бойкот це неамериканський поступок та що всі правдиві американські патріоти відповідять на цю агітацію жертвами на висилку атлетів до Німеччини.

Ґрупа визначних муринських атлетів видала публічну заяву за участь американців у цих ігрищах. Мурини, каже заява, є того переконання, що до справи спорту не треба мішати політики.

БОРОТЬБА ЗА РОБОТУ.

НЮ ЙОРК. — Перед урядом „адміністрації поступу праць" зібралась у вівторок товпа, що доходила до 5,000 осіб. Серед них зчинився такий стиск, що кількоро осіб тяжко покалічено, а на багатьох подерто одіж. Урядовці могли переслухати тільки 2,000 осіб.

ВИЛОМ З ТЮРМИ.

БОСТОН. — 5 вязнів пробували вирватися з місцевої вязниці. Два з них згинули, а решту зловлено. Згинув теж візник моторового авта, яке вони захопили для вжитку для втечі.

ШКОЛА ІМ. ШАШКЕВИЧА — СВОМУ ПАТРОНОВІ.

Заходом Батьківського Кружка, вчительського збору і молоді школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові відбулося 10. листопада вполудне у власній руханковій салі свято в честь Маркіяна, призначене для батьків шкільної молоді і запрошених гостей. (Для самої молоді свято з незміненою програмою відбулося 7. листопада).

На програму свята зложились: кантата С. Людкевича: „Най пісня лунає" на дитячий хор, короткий реферат про життя й заслуги поета, що його відчитав уч. VII. кл. Мирослав Холод, „Ой, Дністре" — хор, „Веснівка" — інсценізована деклямація „Над річкою" — хор, живий образ в укладі п. Курилася, що представляв бандуриста в окруженні слухачів. Закінчив свято хор відспіванням „Дударика" Леонтовича. Хорами управляла учит. м-р Пшепюрська.

На оцьому скромному святі явилась публика доволі численно і живо оплескувала молоденьких виконавців. Свято мало ще й ту додатню сторінку, що тревало не цілу годину.

КАТАСТРОФА ВІТРИЛЬНОГО ЧОВНА.

Недалеко ірляндського побережжя вітрильний човен, що ним їхали 19 робітників, зударився з підводною скелею та затонув. 17 робітників згинули на місці, а 2 вратувались так, що вхопились остачків човна, та після того, як видістались на суходіл, один із них помер, а другий є смертельно хорий.

ГАРМАТНЄ СТРІЛЬНО В КУХНІ.

В селі Затока біля Добростан, пов. Городок, склалася незвичайна подія. Селянка Марґарета Ґерлє набрала в шопі дров і принесла до хати, щоби підпалити в кухні. Завважала притім, що одно поліно якесь дивно грубе. Коли запалила вогонь, роздався гук експльозії, що розвалила кухню, а один відломок заліза скалічив її в ногу. Тажко ранену селянку відставили до городецького шпиталю. Правдоподібно гарматний набій походив іще з часів світової війни, і то з 1914 р., коли в тих сторонах були великі бої. Одно стрільно зарилося в дерево, не експльодуючи. Дерево тепер порубали і дивним припадком стрільно в поліні дісталося до кухні.

СТЕРИЛІЗАЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Від видання стерилізаційного закону, себто від 1. січня 1934 р., зеведено в Німеччині 60 тисяч стерилізованих операцій, з того 4,500 у Берліні. В цілій державі повстало 700 станцій, де кандидатів до стерилізації оглядають два лікарі й один суддя. Від рішення цієї комісії можна внести спротив до санітарного трибуналу. Цей трибунал відкинув уже 2,500 стерилізаційних внесків.

ЦІЛУНКИ ЗАБОРОНЕНІ НА ВУЛИЦЯХ.

В Женеві засудили одну пару на три місяці вязниці за те, що цілувалися на вулиці.

ДЕРЖАВНІ РОКОВИНИ.

У звязку з 17-ми роковинами проголошення незалежности польської держави відбулись у Варшаві в днях 10. і 11. листопада великі врочистости, присвячені головно памяти марш. Пілсудського. В програму входили: ілюмінація міста, похід вулицями і військова дефіляда перед Бельведером.

У тих самих днях відбулися врочистости у Львові. В неділю відбулося богослуження в костелі домініканів, місто було прикрашене державними прапорами, а вечером усі публичні будинки, головно державні, були ілюміновані. Головні паради відбулися в понеділок. Після богослуження в архикатедральному костелі відбулася на Галицькій площі військова дефіляда, яку відбирали крім ґенералів Румля і Чуміи віцевоєвода Соханський, президент міста Дрималовський і кс. біскуп Базяк. У всіх школах, вільних від науки, відбулися поранки з відповідними рефератами.

ТАЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ НА СОВЕТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

З Києва надійшли вістки, що на совєтській Україні викрили дві тайні організації, які вели енерґійну національну і протибольшевицьку діяльність. Одна з них працювала у Донбасі і складалася виключно з робітників-комуністів, до другої належали здебільша студенти й учителі.

ВИМАНТИЛИ 900 ДОЛЯРІВ ВІД КУПЦЯ.

До Львова приїхала вранці 30-літня Етка Вертенберґ з Тернополя з недужим батьком, шукаючи лікаря окуліста. При вул. Коперника приступили до Етки Вертенберґ два обманці з заявою, що вишукають найкращого лікаря окуліста. Одночасно запитали Етку Вертенберґ, скільки має грошей. Наївна Вертенберґівна витягнула 900 долярів і дала їх одному обманцеві. Обманці перечислили гроші і віддали Етці подібну коперту зі скравками паперу. Опісля завели доньку з хорим батьком до перехідної брами і втекли. Поліція шукає обманців.

ПРИСУД НА КОМУНІСТІВ.

Перед судом у Станиславові відбувся процес проти чотирох жидівських комуністів. Запав присуд, яким засуджено Ізаака Зільберґа і Самуїла Квартлера по три роки вязниці, Хаю Шиндлер на 3 і пів і Вольфа Бінштока на два роки вязниці. Одночасно всі засуджені втратили громадянські права на три роки.

ВОВКИ НА ВИЛЕНЩИНІ.

В останніх часах на Виленщині появляються в ріжних місцевостях стада вовків, що поривають худобу на пасовисках. Старостсва з управою державних лісів розпочали масові полювання на тих хижаків.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЮГОСЛАВІЇ.

Дня 27. жовтня ц. р. відбулися восьмі річні збори т-ва „Українська Громада" в Білгороді, на яких вибрано нову управу під проводом п. В. Андрієвського. Збори приняли також деякі зміни статута, які вимагали самі умовини життя.

НАСЛІДКИ АФРИКАНСЬКОЇ КОМЕТИ.

У воронізькій области замітила в останніх часах совєтська влада, що зросли релігійні почування. У селі Нацокині почали знову звеличувати джерело, яке колись уважали за святе. Недавно біля цього джерела посвятили ікону і туди почали сунути прочани. У селі Плєханові колишній предсідник колгоспа, Набатніков, запросив священика з іконою, щоб посвятити хату. По дорозі ця ікона „обновилась". Після цього хтось украв її з церкви, але ще раз на іконі не була позолочена, то злодії підкинули її одному колгоспникові. Всі ці факти пояснюють „Ізвестія" такою сензацією: В одній совєтській газеті видрукували новинку про те, що в південній Африці, а потім і в Москві появилась „комета астронома Джонсона". Новинка мала заголовок „Комета над Москвою". Цього було досить, щоб на селах зросли релігійні почування, спочатку в селі Піски у воронізькій области, пізніше і в інших селах.

ВРОДИЛА ДИТИНУ В КРИНИЦІ.

Жінка Алтона Джордана, що живе в місцевости Сенфорд, Норт Каролайна, пішла до криниці по воду, неуважно нахилилася, зомліла й упала в криницю. Від води вона опритомніла й наробила крику. Коли її чоловік почув крик, він зараз кинувся до криниці. З криниці він витягнув жінку, але не саму... В криниці жінка вродила 7-фунтову живу дитину. Жінка й дитина вийшли зовсім цілі й здорові з цієї надзвичайної пригоди.

ОБЛАВА НА ЛЮДОЇДІВ.

На південному побережі Нової Ґвінеї поліція і військо перевели облаву на тубильне плем'я, що визначається людоїдством. У руки облави попало 56 дикунів, що полювали на людські черепи. В останніх часах вони вбили дві жінки, двоє дітей та 11 мужчин. Всі зловлені дикуни носили як прикрасу людські черепи.

ПІМСТИЛАСЯ ПАПРИКОЮ.

В Удварі на Мадярщині жінка місцевого господаря Баріоса прийшла несподівано до дому і ствердила, що в кімнаті її чоловіка забавляється молода сусідка. Щоби пімститися за зраду, вона вложила до пекарської печі, що межувала зі спальнею, кілька вінків паприки і підпалила. Крізь отвір у печі їдкий дим паприки дістався до спальні і запаморочив обоїх. Коли привели їх до памяти, обоє були сліпі. Дим паприки позбавив їх зору.

ПРОЦЕС ЗА ПЛЯҐІЯТ.

Варшавський окружний суд розглядає спір двох інжинірів за авторство. Асистент варшавської політехніки, інж. Куліковський, видав недавно наукову публікацію про метали. Тоді один з абсольвентів політехніки, інж. Залуска, виступив перед судом із закидами, що ця праця не є оригінальна, тільки копією його наукової праці. Щоб рішити справу, суд покликав на свідків трох професорів політехніки, а саме Плужанського, Бернацького і Броневського.

ПІДСУДНІ НА ВАРШАВСЬКІМ ПРОЦЕСІ НЕМОВ СТАТИСТИ

ЛЬВІВ. — Варшавський кореспондент щоденника „Українські Вісти" пересилає в третім дні розправи за вбивство міністра Перацького між іншим такі враження:

„Чи бачили ви коли, як гайвороння тягне на жирування? Якщо так, то легко прийдеться вам уявити собі настрої хмари кореспондентів, жадних сензацій з приводу „сензаційного" процесу. А тимчасом надія на сензації вповні завела. Підсудні — немов статисти. Замісць їх зізнань нудне відчитування актів. Але як це: щоби такий процес перейшов без сензації? О, ні! І тому ви читаєте у варшавській бруковій пресі „сензації" в роді таких: „Він довго-довго дивився їй в очі" (це про підсудного Лебедя і Гнатківську), або: „Вона усміхається і махає головою на знак згоди", і т. д. На салі порожно. Це цікаво: білети розхопили надовго перед процесом, а тепер лавки порожні. Витревало прислухуються ходові процесу тільки бабуня Зарицької, мати Гнатківської, батько Карпинця і останньо стара Лебедиха. На перерві перші розвязують клуночки з харчами й частують Лебедиху. Вона зубула. А може й не стало їй на харчі... Українських кореспондентів тут три. Всі знають, що ми українці й тому звертаються до нас по всякі інформації, вияснення, запити. Всього 3 дні минуло від початку процесу, а здається, не знати, як довго. А таких днів буде ще з 20.

ВІДЕНСЬКА ПРЕСА ПРО ВАРШАВСЬКИЙ ПРОЦЕС.

ВІДЕНЬ (Австрія). — „Вінер Таґ" подає, що розпочався в Варшаві „один з найбільших політичних процесів Польщі останніх літ". Пише далі таке:

„Всі обвинувачені заявили, що вони говорять по польськи, але не хочуть користуватися тією мовою. Вони готові відповідати тільки українською мовою. Одного з обвинувачених, на імя Лебедь, арештували в Свінемінде, куди він приїхав пароплавом із Данціґу. Німецька влада видала його".

ОСЬ ЯКІ ТО МОСКОВСЬКІ „ІНФОРМАЦІЇ"!

ПАРИЖ. — Паризькі „Последние Новости" доносять у звязку з варшавським процесом таке:

„В акті обвинувачення є вказівки на те, що литовський уряд постачав гроші й фальшиві документи українській національній організації („УНДО"), що відповідає за більшість терористичних виступів українців у Польщі".

„ФРАНКФУРТЕР ЦАЙТУНҐ" ПРО ПРОЦЕС.

ФРАНКФУРТ НАД МЕНОМ (Німеччина). — „Франкфуртер Цайтунґ", одна з найвпливовіших німецьких газет, подає про суд у Варшаві ось що:

„Розправа проходить доволі драматично. 12 обвинувачених, між ними дві молоді панночки, сидять, кожне між двома жандармами. Вони відмовляються зізнавати по польськи, хоча виразно зазначують, що вміють по польськи, і при кожній нагоді енерґійно демонструють свої переконання. Обвинувачення бачить властивого організатора вбивства в студенті Ст. Бандері, що навіть на лаві обвинувачених держить духовий провід над товаришами. Йому і кільком помічникам грозить, згідно з польським законом, кара смерти або довголітньої тюрми. Польська громадська думка стежить за розправою з найбільшим напруженням. У Варшаві повстали аж три нові щоденники, щоби використати вуличний попит за відомостями з процесу".

ПАЛІЇВ ПРО АРХІВ ОУН.

ЛЬВІВ. — Редактор часопису „Українські Вісти", Д. Паліїв, подає, що у своїм часі чеська поліція, як переводила в Празі ревізію у членів Проводу Організації Українських Націоналістів, забрала архів ОУН. Той архів дістався від чеської поліції до варшавського суду. І тому тепер перестало бути таємницею те, що було донедавна відоме тільки невеликому гуртові людей. Нема сказано ясно, чи це був архів ОУН, чи тільки одного члена Проводу, якого називається в акті обвинувачення іменем „Сеник".

ЧИ ЦЕ ТАКА ТАЙНА?

Редактор Паліїв далі обговорює „тайну" побуту членів Проводу ОУН в Німеччині. І каже, що тут не було нічого дивного. Бо:

„Кожна революційна організація, чи це буде українська, хорватська, чи давніше польська, російська, чи яканебудь інша, шукає азилю там, де їй найвигідніше, або там, де може. УВО, чи пізніше ОУН, знайла була азиль у Німеччині. Довгі роки перебував там провід тої організації з Е. Коновальцем на чолі. Та чи тільки азиль знайшла та організація в „гостинній" Німеччині? Про те могли би багато розказати ріжні архіви".

Написав ці рядки ред. Паліїв мабуть тому, що гітлерівська преса в Німеччині вибрикується в звязку з українськими революціонерами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З КРАЄВИХ НАСТРОЇВ

Вибори до польських законодатніх тіл минули і вже була нагода бути нововибраним послам і сенаторам у Варшаві. Навіть дійшло у Варшаві до цього, що Українець відкрив формально наради польського сенату, бо так випало, що саме він був між найстарший. До цього інциденту деякі московські та польські кореспонденти привязували спеціяльну вагу. З одного боку підносили велику свободу в Польщі, яка от дає українцеві змогу відкрити найважнішу державну установу: сенат. А другі казали: от до чого дійшли українці під Польщею, коли навіть мають таких людей, що можуть відкривати наради сенату, що можуть бути і між заступниками соймового маршала!

До цього треба додати, що і деяка частина української преси дискретно виявила радість з отих „успіхів".

Та як перешуміли весняні води, зачало громадянство знову говорити за угоду, але вже в трохи конкретнішій формі. Навіть ті, що з урядом переговорювали, зачали відзиватися, що щось треба урядові зробити, якусь обіцянку сповнити. Бо коли урядові польські кола, а з ними й урядова польська преса, пишуть, що „голос української суспільности активно підтримує нинішню примириву українську політику", то льогічно требаб тепер і польському урядові вийти з якоюсь... активністю в користь українців.

Якжеж властиво та справа виглядає? Як можна вносити з обережних слів старокраєвої преси, то покищо є так, що польський уряд не то, що нічого не зробив у тій справі, але навіть не дає ніякої надії, щоби поліпшало в будучности. Виглядає на таке, що покищо кажеться українцям натішитись тою концесією, що дозволено їм з ласки уряду мати своїх послів і сенаторів у Варшаві.

Щобільше, є певне, що ціла польська суспільність натискає на уряд, щоб він не брався за ніякі „реформи" дотеперішніх українсько-польських відносин, себто, щоб не йшов українцям на ніякі уступки.

Супроти цього „Нова Зоря", що на ділі є теж за „порозуміння" з поляками і за льояльність супроти польської держави, пише, що політичний провід краю (себто УНДО) „покорився без забезпечення хочби найменших національних здобутків".

Як бачимо з цього, то маємо те, чого можна було надіятися: ще одна цілком непотрібна невдача на полі українсько-польського порозуміння. І одна наука, що ті способи, якими політичний провід краю хоче розвязувати хочби хвилево українсько-польський конфлікт, нікого не задоволяють і тимсамим є ні до чого.

Д-р Остап Грицай.

ПРИКЛАД НАЦІОНАЛЬНОГО ГЕРОЙСТВА

Збираючи недавно матеріяли до моїх праць про еспанського поета Льопе де Вега, я намітив тут одну постать з історії Еспанії, яка заслугує на те, щоб нею зацікавились не тільки дослідники еспанської історії та літератури, але і взагалі кожен, хто зберіг собі розуміння для всього, що **гарне й велике своїм — геройством.** А та постать це — Дон Альонзо Перез Ґузман, прозваний „Ґузман Вірний" або „Добрий" (Ґузман ель Буено), що при кінці XIII. в. був з доручення короля Санча IV. комендантом еспанської твердині **Тарифа**, біля найдальш на південь висуненого місця Европи, Пунта Марокі — і який в історії свого рідного краю прославився актом нечуваного жертвенного посвяти. Про цього в еспанській літературі ви знайдете багато-багато дум, пісень, романц, оповідань та драматичних штук, або гарних історичних згадок, як ось нарис у знаменитій книзі одного з новіших визначних поетів Еспанії „Відас де Еспаньолес селебрес" (Життя славних Еспанців) **Мануеля Хозе Кінтана, і тому й годиться** воно, щоб і в нас, українців, імя і чин того геройського еспанця були відомі і в нашій свідомости гаразд закріплені.

А обставини, в яких Ґузман довершив свойого чину, ось які:

В р. **1294** згадана твердиня Тарифа була обложена маврами, яких на неї навів рідний брат короля Санча, інфант Дон Хуан, що це тому два роки допоміг був Санчові до того, щоб ту твердиню з жадібних маврів відібрати й еспанську владу закріпити в ній знову. Дон Хуан ось був типом ворохобного та до злочинности безхарактерного претендента на престол у хаозі подій того часу, рівно небезпечний як свойому найближчому окруженню, так і тим своїм союзникам, що їх він собі вишукував у ряді ворогів Еспанії. А притім він був честилюбивий та без ніяких визначних талантів, ворохобний, але без енергії, потрібної до оконечного здійснення бунтарських замислів, та безпомічно податливий у сторону принагідних, нехай і зовсім розбіжних впливів. Отак ось бачимо його то тут, то там, у протилежних і вщерть собі ворожих таборах відповідно до інтересів і настроїв хвилі, а притім скрізь як кожною партією зненавидженого і позбавленого всякого довір'я типа (словом, щось у роді наших Назарухів та Панейків, але в околі широкого, державного життя). І так ось той Дон Хуан, зворохобившись знову раз проти свойого королівського брата, Санча, втік до марокканського короля Абен Якоба, намовив його до наступу на Тарифу, і заменований Якобом понад сестрінця цьогож, Аміра, начальним вождом арабського війська, стояв незабаром з 5,000-ною армією маврів перед мурами міста.

Та коли Ґузман побачив те військо, він сказав:

„Наша залога знову має нагоду виявити свою вірність і хоробрість".

І Тарифа почала ставити маврам завзятий опір.

Отак облога міста тревала вже довгий час, коли тут Дон Хуанові навкучило дивитися що дня на те, як еспанці з мурів міста засипували арабських наїзників своїми стрілами, і він рішив зломити Ґузмана і його залогу на інший лад. От він одного дня вислав до Ґузмана потайних послів з тим, що маври готові наділити його великанськими багатствами, якщо він перестане змагатися і піддасть їм Тарифу добровільно. Але Ґузман велів тим послам вертатись до ворожого табору з нічим. Тоді Дон Хуан почав поширювати чутки про те, що маврам надходить великанська допомога, якої вже одна частина всилі буде змести Тарифу з лиця землі, та заявив притім Ґузманові, що коли він дасть маврам великий окуп, то вони відступлять від облоги. Але Ґузман не дався ні залякати грізним чуткам, ні звести Хуановим обіцянкам, тільки, наладжуючи невпинно щонайдоцільнішу оборону міста, відповів:

„Добрий лицар ні не продає своєї перемоги, ні не купує собі її".

А це дуже Дон Хуана роздратувало.

І він тут почав промишляти всякими способами, якби примусити Дон Ґузмана до здачі.

І придумав так щось справді диявольське.

В нього ось був найстарший синок Ґузмана, вже молоденький лицар, **Дон Педро**, що його довірив був Дон Хуанові старий Ґузман підчас одної подорожі Дон Хуана до Португалії з тим, щоб віддав сина португальському королеві на виховання. Але Дон Хуан, який тоді знав гаразд, що він унедовзі знову розійдеться зі своїм братом, а з цим і з Ґузманом, тримав хлопця при собі, взяв його зі собою до Африки, і, перейшовши явно на сторону маврів, уважав молодого Ґузмана своїм закладником, з яким йому вільно робити, що йому подобається. А коли побачив тепер, що збройною силою не переможе Ґузмана ніяк, він у своїй люти рішивсь допомогти собі страшливим злочином, а саме, звелів подати Ґузманові до відома, що коли він до того і того часу міста не здасть, то маври таки на його очах — порубають йому сина на шматки.

Справді:

Що за злочинний замисл, і яка тут трагедія геройського обовязку і батьківського серця!

Але що робить Ґузман?

Невже він тепер, поставлений перд необхідність вибору: або боронити міста, або спасати сина за ціну Тарифі, вибирає з непохітністю батьківської любови те останнє?

Ні!

Ґузман — герой. Герой хоробрости і незломности, і герой небувалої в минувшині батьківської посвяти!

От він, здушивши в собі на силу біль і сльози, відповів ворогам таке:

„Призначенням мойого сина не є шкодити батьківщині, а навпаки—боронити її від усіх шкідників і ворогів. А якщо Дон Хуан рішився завдати йому смерть, то це мені й моїй дитині принесе вічну славу і спасення, а Дон Хуанові зготує ганьбу й погубу навіки. А хоч спізнали всі, як далеко я є від того, щоб ради мойого сина спроневіритися мойому обовязкові або здавати місто, то я оцим кидаю в табор ворогів мій штилет, щоб вони покористувались ним при замордуванню мойого сина, якщо їм може недостає відповідної зброї".

І з цими словами він кинув свій штилет туди, де ждали на його слово маври.

Дон Хуанже зараз після того, як прогомоніли Ґузманові слова, велів на очах усіх еспанців віддати Дон Педра на смерть.

І юнак згинув.

Та й те записано ще в літописах Еспанії, що коли оборонці Тарифі, дивлячись на смерть Дон Педра, почали горесно голосити, то Дон Ґузман вийшов іще раз на мури, але коли дізнався про причину того голосіння, він знову з надлюдською силою духа здушив у собі жаль за сином, і спокійно спокійний сказав:

„Я стривожився вашим голосінням, бо гадав, що це маври вдерлися в брами Тарифи".

А про преважний біль у своїй душі — ні слова!

І так маври, виснажені вкінці незломним опором Ґузмана до краю, після 6-місячної облоги покинули Тарифу, а з ними, вкритий соромом і ганьбою, поплентався і зрадник Дон Хуан.

Ґузманже стає одним з найбільше улюблених і славлених героїв Еспанії.

Здвигнім памятник Маркіянові Шашкевичеві

Поклик до всіх українців в Америці.

Зродилася думка здвигнути на американській землі памятник батьківі відродження галицької України, Маркіянові Шашкевичеві.

На Західній Україні на Білій горі в Підлисю український нарід здвигнув своїми пожертвами памятник Маркіянові. Тисячі народу сходяться що року поминути його на Білій горі та помолитись за душу того, що грімким рідним словом збудив нарід з вікового сну.

За почином Його Преосвященства нашого Владики Константина заснувався Комітет до переведення цеї думки в життя.

Памятник цей має стати в прегарнім парку вищої школи в Стемфорд.

Має бути збудований з граніту.

Мистецьким виконанням його має занятись наш славний мистець різьбар Архипенко.

Земляки українці по всій Америці!

Вашими жертвами нехай стане цей памятник. Щоб століття річниця першої книжки в народній українській мові, що назвав її Маркіян „Дністровою Русалкою" стрінула памятник Маркіяна в 1936 році. Кошти памятника обчислені на 6,000 долярів.

Початок збірки вже зроблений.

До будови памятника комітет приступить тоді, як ціла сума буде зложена.

Отсим кличемо ввесь український загал, наші церковні громади, братства, сестрицтва, українські народні установи, не відкажіться дати пожертви на памятник тому, що збудив український нарід до нового життя.

Всі жертви будуть проголошені в українських часописах.

Жертви слати на адресу Впр. о. совітника Льва Чапельського, 415 Front Street, Minersville, Pa.

За Комітет:
о. Филимон Тарнавський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, подає до відома, що збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 4950 Савт Вест Полайна вул. Просимо членів прибути на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Неприявний на зборах член підлягає карі на підставі статута. — А. Фоца, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Сестр. Преч. Діви Марії, від. 151, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній [illegible] Н. Фронт вул. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду за цілий рік і вибір нового уряду. Довгуючих членів просимо вирівнати свої довги, в противнім разі будуть суспендовані. — Анна Пипюк, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. [illegible]нова, від. 181, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 7-го грудня, в годині 1-шій пополудні в Народ. [illegible] омберденд Гіл. Просимо всіх членів бути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання касове. Напоминаємо всіх урядників, що занимали уряд, а не здали свого справоздання, що мають на тих зборах здати своє справоздання. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги. Неприявний член буде караний. — П. Любянецький, пред.; [illegible] Шевчук, кас.; П. Черкас, секр.

БІНГГЕМТОН, Н. Й. Отсим повідомляється членів Тов. Запорозька Січ, від. [illegible], що збори відбудуться в неділю, [illegible] в годині 2-гій пополудні. Обовязком кождого члена є прийти на означений час. Маємо важні справи до рішення, [illegible] справа 20-літнього ювилею заснування товариства, котрий має відбутися [illegible]. — М. Гулячок, предс.; Т. Сми[illegible], секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1-шій пополудні, в домі Горожан, 487 Н. Френклин вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори точно на час. — С. Гвіздь, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Українське Тов. Запорозька Січ, від. 67, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в Самсон Галі, 9 Гай вул. Просимо всіх прийти на означений час. Буде вибір нових урядників на 1936 рік. Маємо важні справи до полагодження. — Прокіп Стадник, предс.; Іван Шуран, [illegible]; Патинок, писар.

ДЕРРИ, ПА. Повідомляємо всіх членів і члениць відділу 303, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в Українській Гали. Всі члени мусять бути приявні на зборах, бо буде річне справоздання уряду і вибір нового уряду на 1936 рік. На зборах буде голосування над приняттям третьої кляси обезпечення для дітей 15-літній ендавмент. Довгуючі члени мають обовязково прийти на збори і вирівнати свої вкладки. — Анна Кузенчак, секр.

КОРТІС БЕЙ, МД. Сестр. Непор. Зач. Діви Марії, від. 290, повідомляє всіх членниць, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, точно в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх члениць прибути, бо маємо вибрати уряд на 1936 рік. Маємо також дуже важну справу до полагодження. Ця справа є важна для кожної члениці, тому кожна члениця має бути приявна при тім голосуванню. Неприявна члениця буде підлягати карі і дол. — Варвара Шандровська, предс.; Анна Фар[illegible], кас.; Анна Хімяк, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Українських Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8-го грудня, в годині 1:30 пополудні в гали церковній на Нюпорт Еве. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Буде справоздання відділових урядників і контр. комісії; по справоздання урядників буде вибір уряду на 1936 рік. Взиваємо членів прибути на ці збори, бо мусимо порадитись, як втримати дальше членів, котрі забагато довгують і не можуть заплатити своїх вкладок. Просимо записати свої діти до Союза і приєднувати старших. На зборах будемо принимати членів без оплати вступного. — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького під покр. Пресв. Тройці, від. 158, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 7-го грудня 1935 р., в Демокр. Льокалю, 186 Бедфорд ев., в 7:30 вечір. Просимо прибути, бо маємо важні справи, буде роздання нового статута і вибір нового уряду на наступний рік. Добра нагода для тих, що хочуть вступити в члени, бо будемо принимати безплатно. Ті члени, що не прибудуть на збори, поступиться з ними після статута. — Ю. Павчак, предс.; І. Малик, касієр; Д. Сенюта, секретар.

ФРАНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8 грудня, в годині 3-тій пополудні в дом. Укр. Громади, 2171 Wakeling ул. Обовязком кождого члена є прибути на збори в означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнали свої залеглости, буде голосування над приняттям цеї нової молодечої грамоти. Хто з членів має кандидатів в члени У. Н. Союза просимо привести на збори. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секретар.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 7-го грудня 1935 року, в залі під числом 435 Main Street в год. 7-мій ввечір. Просимо кождого члена конечно бути приявним тому, що ми отримали балльот з головної канцелярії котрий має бути виповнений, будемо голосувати над третою клясою діточої асекурації. Напоминається всіх членів, щоб заплатили свої залеглости і на час. — За уряд: Петро Криловський, предс.; Сергій Винярський, касієр; Антін Вакулінський, секр.

Богдан Лепкий.

СВОЇ

Город занято без бою.

До партерового дімка, що стояв при одній із бічних вулиць, між деревами в городці, вскочили два салдати.

Засапані, копотами вкриті, гукали щось, чого мабуть і сами не розуміли, — щоб іншим нагнати страху, а собі щоб додати відваги.

Хатні двері стояли розтвором. — Увійшли.

Один із них підняв заслону, бо вікна були прислонені, щоб меблі не линяли. Осіннє, жовтуваве сонце замерехтіло на золотих рамах великого дзеркала, у якому відбивалася ціла гостинна кімната, з темновишневими плюшевими фотелями, великим килимом на паркеті, з довгим фортепяном і шафкою, повною усяких цяцьок: чарок, статуеток, коробочок.

„Бач, як мешкають буржуї" — сказав той, що підняв заслонку, показуючи, як молодий вовчок, здорові білі зуби.

„Нічого!... А в тебеж дома як? Мов худобина живе християнський нарід. А тут — о!"

Він гепнув собою на плюшеву канапу з двома львиними головами на поручах. Канапа підкинула його, мов мяча, вгору, він іще раз гепнув, ще і ще.

Сміявся дитячим, нерозумним сміхом.

„У! як гарно сидіти! Спрібуй, Максиме!"

Максим хотів і собі спрібувати та, йдучи по килимі, потрутив штиком лямпу, що звисала із стелі так, що скло осипало його космату шапку і з бренькотом покотилось геть по паркеті.

„От дідька тісното!" — скакав, чіхаючи потилицю. „Понаставляють, понавішують чорт зна що і чорт зна пощо".

„Гі, гі, гі!" — реготався той на канапі, гойдаючися в ній, мов у човні на ріці, — „Вставай!"

„А хіба мені зле сидіти? Ще з роду не сидів у такому, по панськи".

„А хібаж ми тут на сидіння прийшли?"

„Твоя правда, час до роботи".

І вони метнулись по хаті.

Це була гостинна середньо заможної родини. Не розкішно але вигідно, по старосвітськи обставлена. Кожна річ мала своє місце і чисто було тут, мовби прошених гостей дожидали, а непрошені прийшли.

„Бач, і музика є, — фортепян" — сказав любитель плюшевої канапи, піднімаючи віко фортепяну.

Ударив по клявішах і струни завищали, мовби в них відгукнулася війна всіми своїми незгармонізованими звуками.

„Гарна штука, та жаль, що така велика, а то забрав би з собою. За життя грав би, а по смерти і трумни не треба. Тут і нашого командира можнаб сховати; велика штука. Жаль, що мамуня грати не навчили. Треба поклекати панночку, най нам якої польки вшкварить".

„Торочиш, чорт зна що. В хаті живого духа нема. Повтікали".

„А я кажу, що є. Ось бачиш, канарейка".

„Ну, то що з того?"

„А то, що колиб люди втікали, то птицю далиб на суддю, або пустилиб крізь вікно на волю, щоб з голоду не здохла. Вони такі. А коли птиця є, то значиться хтось і з людей остався. Пошукаємо".

І вони вийшли до столової.

Тут, на столі, по старому звичаю стояв хліб і в сільничці сіль і в пляшці солодка вишнівка.

„Чесні люди, обичай знають. Ну щож, хіба посидаємо й без господаря".

„А вжеж, що посидаємо. Тільки, чуєш, чи не насипано тут якої трутки".

„Нашому братові й отрута не пошкодить. Як ми в Станиславові до гімназії прийшли, то там у скляних бутлях всіляка дрянь стояла: жаби, гадюки, хроби. До науки потрібне. А наш фельдфебель, бувалий чоловік, покрутив носом і каже: — тут монополія пахне. — Пробив пальцем оболону, злизав і таки так, спірт! Викинув гадюку, спірт випив і гаразд. Не минула й година, як у скляних не було ні гадюк, ні спірту! І нікого навіть черево не боліло, не то що! Молодці!"

Засміявся широким, молоденьким сміхом і врізав собі спору пайку хліба, як косар. Випили, закусили, решту сховали в кишені. Пригодиться.

„На війні, то так: що зїси, те й твоє, а більш нічого. Гей, долеж моя, доле, доле молодая, чом ти не такая, як доля другая".

„А ти не вий, як вовк на весіллю. Скажуть: салдати гуляють... Ну чого ще тобі треба?..

„Годинника хочеться, а в них самі великі; все в них велике, то!!"

Він підступив до зачиненого буфету й прібував підважити дверці.

„Лиши! Ще скажуть: грабували, а наше діло, знаєш, розглянути, чи де муніції нема".

„Дурний ти разом з твоїм ділом" — відповів сміхун, ховаючи в наплечник, що мож було туди упхати: тарілку, народніми узорами вишиваний рушник, навіть поливаний глечик на квітки.

„Треба сховати, а то ще які безсовісні люди заберуть, — приговорював жартуючи.

Увійшли до третьої кімнати. Тут біля вікна стояв стіл до писання і другий більший, посеред кімнати з паперами та всілякими часописами і шафи повні книжок.

Між шафами висів портрет кремезного вусатого дядька в баранячій шапці і в такомуж кожусі з дивною усмішкою на вдумливому обличчі.

Портрет дивився прямо на непрошених гостей і ніби говорив до них: „Здорові були, землячки! Не сподівався побачити вас у таку пору. Кажіть, що чувати у нас біля Канева, над Дніпром?... А що ви це принесли мені в наплечнику? Чому вони у вас такі повні?"

Салдати дивилися то на портрет, то на себе.

„Бачиш?"

„А хібаж мені заступило?"

„Тарас".

„Це тобі і дитина скаже".

„Як умру, то поховайте".

„Так воно, так".

Хвилина мовчанки, а тоді: „ну, хіба підемо".

„Нічого нам довше сидіти. Погано так. Тю, як погано. Одним словом: важко жить на світі".

Переходячи через столову, вони мовчки випорожнили свої наплечники. Вишиваний рушник, біла тарілка і пукатий глечик на цвіти явились на своїх попередніх місцях.

„Так буде краще" — сказав білозубий. „Лекше йти".

„І я так думаю", відповів його товариш.

В сінях побачили двері від пивниці, відчинили їх і гукнули у велику чорну шийку: „А є там хто?"

З челюсти відповів їм якийсь несмілий голос: „Є!"

„А зброї не маєте?"

„Ні, не маємо".

„Ну, то виходьте. Нічого вам боятьcя. Свої люди!"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЮТІКА, Н. Й. Бр. св. ап. Петра і Павла, від. 58, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 8 грудня по Службі Божій в парохіяльній гали під ч. 905 Fivth ст. Буде вибір уряду на рік 1936 і буде справоздання за цілий рік. Котрий член не прийде на збори заплатить 50 ц. а урядник [illegible]. — Т. Ревізовський, предс.; Л. Гарма[illegible], кас.; М. Романів, секр.

БОСТОН, МАС. Тов. Дружина княгині Данила, від. 228, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8 грудня, в церковній гали [illegible] Арлінґтон ул. Зараз по відправі просимо всіх членів і члениць прийти на ці збори та вирівнати свої залеглости бо в противнім разі будуть суспендовані. На зборах буде голосування, над третою клясою кл. діточого обезпечення, на 100 долярів 16 років ендовмент. Це дуже важне для всіх, тому громадно хотяй раз прийдіть. Маємо тепер інші Союзові справи, які треба полагодити. Хто хоче вписатись до Союза чи вписати свої діти зволить зайти на збори. — За уряд: Іван Чопик, гол.; Д. Сілінський, кас.; Н. Дарискиба, секр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧОГО ЛЮДИ ЧИТАЮТЬ КНИЖКУ?

Американський письменник Гарольд Стернз (Harold Stearns) видав недавно книжку про свої переживання під заголовком THE STREET I KNOW.

Слова заголовку автор узяв з пісні. „Холодні вітри дують по вулицях, але найхолодніші дують по вулиці, що я її знаю". Видно з того, що автор розказати про тяжкі переживання у своїм життю. Книжка тішиться в Америці великою популярністю. Здавалось би, що може тому, що автор пише про свої особисті переживання. Та тепер в Америці є багато людей, що пишуть про свої переживання, але не всі такі писання люди читають. Здавалось би, що може тому, вона почитна, що Стернз відомий в Америці газетний автор. Але були й книжки відомих авторів, що пішли в забуття. Здавалось би, може тому про неї не забули, що автор пише в ній про свої стрічі з ріжними визначними людьми. Але й це не повне вияснення.

Один критик каже про книжку, що тому її любив читати, бо в ній автор написав про свої переживання отверто, себто нічого про себе не закривав і написав про це нічим себе не підмальовуючи. Чи того ми хочемо від книжки?

З ЛЮБОВИ, ЧИ З САМІТНОСТИ?

В цій книжці автор пише отверто про свої відносини з ріжними жінками. Оповідає, чому і як він зійшовся з кожною з них, як з нею жив, як розійшовся. Не підмальовує він при тому ні себе, ні жінок.

Пише, наприклад, як він зійшовся з одною жінкою просто з почуття самотности. Не багато людей мало би відвагу це сказати про себе. Звичайно, стануть би не якесь підвищення та сказали б: я хотів її підвести на те підвищення, або щось у тому роді.

Стернз каже: „Коли людина самітна, то вона зробить нераз такі речі, для яких потім буде вишукувати найбільше неймовірні пояснення". Він не хоче шукати цих гарних пояснень. Він каже щиро: я грав любовника, бо мені було нудно.

Цікаво було би спитатися себе самого: чи справді нам потрібна булаб ця книжка з тої причини? Чи було би краще, якби автор був набрехав нам про свою любов до тої жінки? Чи краще, що автор пише отверто, нічого не закриваючи? Що краще: чи додатися приємні про себе брехні, чи правду, хоч би для нас неприємну?

НАЙКРАЩИЙ ДАР ЧОЛОВІКА ЖІНЦІ.

Як він зійшовся з тою жінкою, вона була залежна від нього. Вона не мала заняття, а коли мала, то не вміла з ним справлятися. Вона працювала в газеті, але не знала газетярської роботи. Він почав її вчити газетярства. Вчив, як має людей допитуватися, на що має дивитися, як про це писати, себто, як свій досвід укладати в слова, цікаві для читача.

По якімсь часі вони розійшлися. У той час вона вже поступила в газетярстві так, що могла обійтися без нього. Вона справді вміла писати статті, яка бралася писати. Вона вміла робити без його помочі. Вона була від нього незалежною.

Стернз каже: „Я думаю, що можу сказати без лицемірства, що я справді був радий за неї з того приводу. Я не дав їй багато, але я показав їй одну дорогу, як бути незалежною, а це відай чи найбільший дар, який людина може дати людині".

А ДЕ НАЙКРАЩИЙ ДАР ЛЮДИНИ ЛЮДИНІ?

Цей висказ, видимо, походить з його щирої душі. Одначе ми можемо його прийняти, а може його відкинути.

Відомо, є люди, які вважають, що найкращий дар, який вони можуть зробити іншим людям, це зробити їх від себе залежними. Є батьки, які не стараються зробити дітей від себе незалежними, але залежними, які хочуть, щоб діти думали батьківським мозком, відчували батьківським серцем, не мали своєї волі, а покорялися батьківській. Є й політики такі, що своєю, звичайно вкритою, ціллю вважають позбавити людей самостійної думки, почування й волі.

Стернз говорить нам на основі свого досвіду, що найкращий дар людини людині — це самостійність.

А що нам наш досвід каже?

ГОНТА В СВІТЛІ СТЕРНЗА.

Стернзове писання кидає мимоходом світло на старе в нас питання моральної оцінки Шевченкового Гонти за його вбивство дітей.

На думку Шевченкового Гонти, відай можна сказати з певністю, що діти мають бути такі, якими їх хоче мати батько. Як вони показались інакшими, смерть їм.

Чи це морально, себто чи порадно іншим людям так робити?

БЕЗСТОРОННА ВІДПОВІДЬ.

Може легко трапитися, що хто почне відповідати на це питання, тот буде памятати добре на ті віри, що вмішані в справу. Себто, буде памятати, що це православний Гонта вбив дітей за католицтво.

Хто хоче бути справді безстороннім, мусить забути на те, що одна з тих вір йому мила, а друга немила. Як моральна засада, якою ми судимо, є здорова, то наша відповідь буде нам виглядати слушною й тоді, якби католицький батько вбив своїх дітей за православія.

Чи здібні ми відповісти на таке питання?

А як ми нездібні, то чи не треба нам віднестися трохи потурливіше до Шевченка, якщо він, на нашу думку, не дав на це питання вдоволяючої відповіді?

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРШИЙ ДЕНЬ ВАРШАВСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Читання акту обвинувачення.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(1)

Львів, 18. листопада.

Дня 15. червня 1934. р. пополудні надзвичайні додатки газет принесли вістку, що у Варшаві вбито стрілом з револьверу міністра внутрішніх справ Польщі, Броніслава Перацького.

Вбивник утік. Хто він був, з якого політичного табору він вийшов — це не улягало сумнівові, що це було вбивство з політичним підкладом — довший час було невідомо. Кружили ріжні здогади, ставлено ріжні гіпотези. Щойно по якімсь часі міністер справедливости Міхаловський заявив офіціяльно, що вбивник мін. Перацького вийшов з рядів Організації Українських Націоналістів (О. У. Н.).

Почалися численні арешти й довге слідство, окутане до останніх днів, як це звичайно буває, строгою тайною.

Сьогодні розпочинається у Варшаві процес проти 12-ох українців, обвинувачених у співучасти у вбивстві мін. Перацького і приналежности до ОУН.

Процес відбувається в найбільшій салі варшавського окружного суду при вул. Львовій. Та саля т. зв. колюмнова пережила вже неодин процес. У ній судили Невядомського, вбивника през. Нарутовича; там відбувався історичний процес „Центроліву", там судили берестейських вязнів.

Ця саля не дуже то велика. Може вона вмістити нормально мало що більше, як сотню публики й усього кількох кореспондентів. Останніми часами ту салю перероблено, а на процес спеціяльно її пристосовано.

Річ у тому, що на процес, який сьогодні починається, зголосилося поверх 100 кореспондентів, як з Польщі, так теж з ріжних кінців світа. Було виключене примістити всіх кореспондентів. Приділювання білетів вступу на цей процес передано шефові пресового відділу президії Ради Міністрів, який допустив на салю з сотні зголошених коло 40 кореспондентів, в тому й кореспондента „Українських Вістей".

Публики допущено небагато, а білети вступу видає предсідник суду.

Акт обвинувачення.

Акт обвинувачення, виготовлений прокуратором варшавського апеляційного суду Рудніцьким і бувш. журналістом прок. Желянським, обіймає 112 великих сторін, друкованих у друкарні як книжка. Розпочинаємо друкування цього акту, очевидно в скороченні.

Трибунал.

Предсідником трибуналу є віцепрезидент Окр. Суду Посемчевич, а вотантами судді Висьневський і Дембіцький. Крім того є один запасний суддя Ціхоцький, на випадок, якщо один з суддів підчас довгої розправи захорів би.

Оборона.

Оборона підсудних спочиває в руках 4-ох адвокатів, а саме: д-ра Ганкевича і д-ра Павенцького зі Львова, д-ра Горбового з Долини і д-ра Шлапака зі Станиславова. Д-р Павенцький боронить підс. К. Зарицьку. Три інші оборонці розділили між себе інших підсудних. Д-р Горбовий і д-р Шлапак — це молоді адвокати, які перший раз виступають у великім політичнім процесі. Таким чином головний тягар спадає на д-ра Ганкевича, який у політичних процесах має небуденний досвід.

Справи мови.

Процес відбувається у Варшаві, де закон про права української мови не обовязує. Тому правдоподібно вживатимуть перекладачів, які перекладатимуть зізнання підсудних на польську мову.

ПАТ (Польська Агенція Телеграфічна) заінсталювала в сусідній до салі розправ кімнаті спеціяльну машину т. зв. телескриптор. Є це немов машина до писання, получена телефонічними дротами з усіма містами, де є філії ПАТ-ої. Таким чином усі філії ПАТ-ої діставатимуть готові звідомлення з розправи майже рівночасно з ходом розправи.

ПОЧАТОК ПРОЦЕСУ.

Точно в год. 10-тій трибунал увійшов на салю розправ. Підсудних впроваджено передтим і вони заняли три лавки. На обох кінцях лавок стоять постерунковці.

Предсідник приступає до установлення персоналій.

Підс. Степан Бандера, на запит про дату й місце уродження, відповідає по українськи. На запит заявляє, що він володіє польською мовою, але відмовляє зізнань у тій мові.

На те предсідник заявляє, що супроти відмови підсудного давати відповіди в польській мові, буде вважати, що він дальші відмовляє зізнань.

Предс. заявляє при цьому, що дискусія на ту тему є недопускальна, бо поза польськими східними воєвідствами в судах обовязує польська мова.

Всі дальші підсудні наслідують Бандеру, тому суд устійнює дати з актів.

Підс. Карпинець пробує зложити заяву по українськи. На те прок. Желінський ставить внесок, щоби покликати перекладача.

Адв. Шлапак ставить внесок, щоб усунути від лавок постерункових, щоб оборонці могли порозумітися з підсудними.

Предсідник не бачить потреби усування.

Внесок на відрочення розправи.

Обор. Бандери, д-р Горбовий, ставить внесок, щоби розправу відрочено на місяць, щоб оборонці могли запізнатися з актами справи.

По нараді трибунал відкидає внесок оборонця.

Хто такі підсудні.

Ст. Бандера — студент, Гнатківська — гімн. абсольвентка, Яр. Карпинець — студ. універ., Климишин — студ. унів., Підгайний — інжинір, Малюца — студ. політехніки, Чорній — студ. унів., Качмарський — має укінчених 5 кляс гімназійних, Мигаль — студ. унів., Зарицька — студ. політехн., Рак — адв. конціпієнт.

40 кореспондентів, 300 осіб.

На салі є присутних около 40 кореспондентів і приблизно 300 осіб публики. Багато кореспондентів осталось без білетів. Те саме й з публикою.

Саме приступлено до відчитання акту обвинувачення.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Прокуратор Апеляційного Суду в Варшаві обвинувачує:

1) А) Степана Бандеру, літ 26, сина Андрія й Мирославы; 2) Миколу Лебедя, літ 25, сина Михайла й Катерини; 3) Дарію Гнатківську, літ 23, доньку Омеляна й Олександри; 4) Ярослава Карпинця, літ 30, с. Петра й Павлини; 5) Миколу Климишина, літ 26, с. Дмитра й Анни; 6) Богдана Підгайного, літ 31, с. Володимира й Марії; 7) Івана Малюцу, літ 25, с. Івана й Олени; 8) Якова Чорнія, літ 28, с. Івана й Ксені; 9) Евгена Качмарського, літ 25, с. Осипа й Анни; 10) Романа Мигаля, літ 24, с. Степана й Вероніки; 11) Катерину Зарицьку, літ 21, доньку Мирона й Володимири, теж 12) Ярослава Рака, літ 27, с. Антона й Софії, в тому, що всі вони між 1929—1934 роком належали до Організації Українських Націоналістів.

Крім цього: Б) 1) Бандера нібито намовив у травні і в червні 1934 р. Гриця Мацейка, сина Івана й Агафії, уродж. 7. серпня 1913 р., до вбивства міністра внутрішніх справ Річипосполитої Польщі, Броніслава Перацького, припоручив Мацейкові поїхати в Варшаву для виконання замаху, достарчив грошей і організаційної опіки на цю ціль, приготовив утечу, доставив грошей Лебедеві і Гнатківській, які підготовлювали замах, дав Мацейкові автоматичний пістолет системи „HISPAN", з якого в день 15-го червня 1934 р. Гриць Мацейко вбив міністра Перацького.

2) Лебедь, крім провини, яку закидається Бандері, перевів розвідку й нагляд для устійнення способу життя мін. Перацького, вибрав час догідний для виконання замаху і місце, дав Мацейкові бомби і вказав особу міністра.

3) Гнатківська у Варшаві була помічна в підготові замаху, як Лебедь, крім цього тримала звязок між Лебедем і Мацейком.

4) Карпинець у Кракові сфабрикував і доставив Мацейкові бомбу.

5) Климишин помагав Карпинцеві у фабрикації бомби, доставив хемікалій для тієї цілі.

6) Підгайний запізнав у Львові Бандеру з Мацейком, дав Мацейкові пістолет і тримав звязок із Лебедем.

7) Малюца забезпечував Лебедя в гроші й підготовив у Познані й Люблині місце для переховування вбивника.

Крім цього провинилися:

В) Чорній переночував у червні 1934 Мацейка в Люблині; Качмарський поміг Мацейкові у Львові до втечі, сконтактував його з Малюцою і дав зброю і гроші; Мигаль утримував у Львові звязок між убивником і Малюцою; Зарицька переховала в Ямнім Мацейка й відпровадила його аж до Ясіння; Рак на припоручення Малюци відпровадив Мацейка до Ясіння і передав його під опіку Ярослава Барановського.

Всі ці злочини обняті:

Щодо пункту А) в арт. 93 § 1. і 93 § К. К, щодо пункту Б) арт. 26 в звязку з арт. 225 § 1 К. К., щодо пункту В) арт. 148 § 1 К. К., і на підставі арт. 19, 26 і 29 К.П.К.

(Далі буде).

ДЕСЯТЬ ЛІТ

(1925—1935).

За нами десять літ. Не стямились, як цей час пройшов, а з ним пройшли і неодні зміни в нашому житті не тільки на рідних землях, але й на еміграції. Десять літ тому 16 молодців з Іваном Гриником, як сотенцем, звернули свою працю для народу на нові тори, на тори військової карности й відповідальности. Вони були першими основоположниками Організації Чорноморської Січи в місті Ню Йорку, яка цього року дочекалась десятьлітнього ювилею свого існування.

Та не прожили січовики день через день цих десять літ, а присвятилися праці для нації, для її відродження та підготови нових кадр, готових на все для вільного життя в будучині. І приходилось зносити наруги не так чужих, як таки своїх власних людей, які всюди старались лише шкодити нашій організації, нашій добрій ідеї служення нації.

Однак ці всі перешкоди ми поборoли в десятьлітній праці для нашого народу як на еміграції так і на корінних землях. І нині гордо й з відкритим чистим чолом стаємо перед українським народом, щоб візсвяткувати десятьлітній ювилей нашого організаційного життя. Що ми зробили й виконали по наших силах, не будемо говорити, бо діла говорять за себе самі, а скажемо, що коли нація наложить на нас і дальше свої обовязки, ми не відважемось, а з усуспільненням усіх наших сил і з посвятою будемо їх виконувати.

Посувались ми поволі, але певно все вперед. І хоч проявлялись тут і там недотягнення чи відходи в поодиноких ділянках, всежтаки велич ідеї, яка стоїть перед нами, ми не покинули, а ще з більшим завзяттям і вірою її визнавали й ширили. Крок за кроком, усі вперед, усі враз, ступали ми десять літ. Були хвилі розвитку, а були й заменілости, але по всім прийшла наша перемога в саме десятьліття нашого існування.

Вже в 1931. році почали ми видавати власний журнал „Чорноморці", що однак припинено на довший час через внутрішні недоладнання. Та це ще не значить, що ми не піднесемо цього, що нам потрібне до нашого життя й розросту, що є конечним у дальшій праці. Про це все ми ухвалимо відповідні постанови якраз на нашому зїзді генеральної Ради в десятиліття О. Ч. С.

1925—1935. Це коротний період історії Організації Чорноморської Січи в Америці. Це час цілковитої праці для народу. І в цей ювилейний рік зробим звіт своєї діяльности, що ми виконали, що ми осягнули, та намітим собі план дальшої праці для виконання свого обовязку як члени січової невмирущої ідеї в нашій нації, яка є так вічна, як вічна нація, щоб за других десять літ були обильніші плоди вашої праці.

Цей десятьлітній ювилейний рік розпочався в нашій діяльности зорганізуванням нових твердинь Чорноморської Січи серед нашої еміграції. Вони є в отсих місцевостях: Стейплетон, Ст. Ай., Н. Й., 12-та сотня; Бейон, Н. Дж., 14-та сотня; Ректан, Н. Дж., 13-та сотня; Шікаго, Ілл., 15-та сотня; Вілмердінг, Па., 16-та сотня; Ютіка, Н. Й., 17-та сотня; Гленвуд, Па., 9-та сотня; Дітройт, Міш., 8-ма сотня; Клівленд, О. Демократична Січ переходить на Чорноморську Січ потою без числа, нова Сотня Чорноморської Січи в Толідо, О., нова сотня Ч. С. в Ренкін, Па., та вкінці одна твердиня січового життя ген на Далекому Сході в місті Шангаю в Китаю, нова сотня Чорноморської Січи. Це короткі організаційні здобутки за ювилейний рік О. Ч. С., який далеко неповний чекає на нових працівників, щоб виповнити його живим змістом для добра нашої нації.

За це складаємо подяку в першій мірі нашому доброму народові та його борцям за світле майбутнє нашої нації, в імя яких Чорноморці ідуть в широкі українські маси та голосять їх клички для їх завершення. А з цього нехай буде слава Україні!

Степан Фік,
гол. організатор О.Ч.С.

АРАБСЬКА ЛЕГКОВІРНІСТЬ

Несвідомі араби вірять по нинішний день, що все, що надруковане, є святою правдою. Це використовують хитрі європейські спекулянти, які не захвалюють своїх товарів усно, а лише друкують каталоги з казковими описами доброти своїх товарів, знаючи, що пересічний араб повірить усьому, коли воно надруковане. Багато людей, побачивши ковбасницю, випхану „чимсь" із запахом чосника, вірять, що мають перед собою правдиву ковбасу. Свідомі араби не задовольняються вже святістю друку, а досліджують, скільки правди є в друкованім слові. Таксамо свідомі покупці досліджують щораз більше, чим ковбасниця випхана. Щоби бути певним якости ковбаси чи інших мясарських виробів, треба купувати їх тільки в совісній фірмі, а такою фірмою є фірма П. Стасюка. (Оголос.)

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. П., Шікаго, Ілл. — Є вичислений між поданими Комітетом жертводавцями, тому треба було скреслити те місце, де говориться в дописі, що того імени нема в списі.

РАДІО.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Український Хор при укр. греко-кат. церкві св. Юрія в Норт Сайд Пітсбурґ виступить під проводом диригента Івана Корбецького з радіовою програмою в неділю, дня 8. грудня ц. р. з Нешенел Бродкестінґ Стації К. D. K. A. в Пітсбургу від години 10.30 до 11 нічю.

Подаю до відома всім Українцям, що буде відбуватися Нова Українська Радіо Програма, кожної суботи в годині 4.30 пополудні, зі стації W.B.N.X., 1350 K. Під зарядом: Петра Назаркевича. На програмі будуть Смичкова Орхестра, Музичний Кварстет, Вокальні Соля, Дуети, Оголошення. Заявки. Просимо наставити свої радія в годині 4.30 на стацію W.B.N.X., 1350 K. кожної суботи. Просимо посилати письма до нас до заряду стації зі своїми загадками.

283, 284 ПЕТРО НАЗАРКЕВИЧ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. св. ап. Петра і Павла, від. 39, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться, в грудня 1935, в годині 2.30 пополудні. На ці збори всі члени повинні прибути, буде справоздання за минулий рік і вибір уряду на 1936 рік. Рівнож і на збори повинні прийти всі члени. — Антін Гайдук, през. Андрій Кукля, кас. Д. Орнищ, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПІТСБУРҐ, ПА.

Тому кілька місяців Міжнародній Інститут давав „Карнавал", у якім взяли участь і наші українці. Матеріяльно ми не зискали, бо чистого доходу було всього 7 долярів, які даровано студентам. Зате був великий успіх моральний. Бо ми як нарід недержавний дали виставою наглядний доказ, що маємо культуру, якої можуть позавидувати нам і державні народи. Виставою ми теж заманіфестували, що ми ніколи не зрікалися і не зрікаємося своїх прав. А до цього ця вистава надавалася дуже добре. Тому теж і тепер, як тільки Союз Українок довідався, що Міжнародній Інститут дає „Базар", рішив взяти в нім участь. Вправді мало є в Пітсбурщині таких жінок, щоб інтересувалися такими справами, та ми тим не знеохочуємося.

Базар відбудеться від 5 до 7 грудня, в четвер, пятницю і суботу, в Міжнароднім Інституті під ч. 104 Дітрідж вул. і Окленд, напроти музею. Дохід призначив Союз Українок на протези для українських інвалідів, бо недавно одержали ми від інвалідів письмо з просьбою допомогти їм купити штучні ноги.

До їхньої просьби нема що додавати. Бо за когож вони боролися і за кого тепер терплять? А чи ми це розуміємо? В неодного є доляр на те, щоб випити в салуні, щоб переїхатися автомобілем там, де пішки можна перейти, але на допомогу українському інвалідові — нема.

Тому Союз Українок надіється, що знайдуться такі добрі й свідомі громадяни в Пітсбурщині, що подарують дещо на базар, або хоч прийдуть і дещо куплять, щоб тим чином допомогти зібрати дещо для наших інвалідів. Додам, що пані Кучер привезла з краю деякі річи, що їх виробляють наші інваліди у Львові, і які просили, щоб їх тут розпродати.

Базар закінчиться в суботу українською програмою з сольями і танками.

Марія Малевич.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Танкові пописи, мистецькі вистави і перші нагороди.

В нашій громаді держимося засади, що кожда громада повинна дбати за те, щоб своєю діяльністю і своїм успіхом збільшати наш загальний успіх. Відразу зазначу, що наші пісні, наші строї й наші танки дають кождій громаді, а зокрема молоді, дуже добру нагоду вести народню роботу в такий спосіб, щоб вона приносила славу українському імені.

В липні місцева торговельна палата „Чембер оф Комерс" влаштувала річний пікнік, на який запросила до участи ріжні національности, призначуючи три нагороди за пописи, між якими був і срібний пугар. Суддями були американські знавці мистецтва. Підкреслю, що всі три нагороди здобули українські танцюристи. Можна собі уявити, яка то радість обхопила нашу молодь, коли вона потім ще читала ріжні похвали в американській місцевій пресі. До того додам, що в комітеті мали поляки свого представника і польська ґрупа добре пописувалась, але нагороди признано таки тим, кому належалося.

В серпні відбувся в місті Скенектеди „Фестівел націй". Там нема українців і тому запрошено на виступ наших танцюристів. Брали участь ріжні народности, як німці, італійці, мадяри, поляки, чехи і т. д. Всі вони виступали зі своїми найкращими точками. Та наш гурток, якого появу повитано оваційно, і тут добре списався. Нагород там не було, але призначено гурткові $25 як перше признання.

В жовтні відбувся міжнародній попис ріжних національностей у „Джуніор Гай Скул Одіторіюм". І там вийшли наші горою.

По тих виступах відбулася мистецька вистава народніх творів тих народів, що виступали. Вистава була в Йонґ Мен Крісчен Асосіейшен. Тревала три дні. Наша будка була влаштована дуже чепурно. Особливо подобалась американцям наша ноша, яку оглядали на виставлених формах, а то дівчини, хлопця і старшої жінки. Американські вчительки переглядали з зацікавленням наші дитячі видання в краю, як „Дзвіночок" і „Світ Дитини", а мабуть дві вчительки запренумерували собі журнал з модами „Нова Хата", який їм дуже подобався.

Вже з того короткого звіту видно, що можна зробити в громаді для спопуляризування нашої культури і нашого імени. Наші жінки дали охотно річи на виставу, а пояснення давали американцям наші дівчата: Стефа Комаранська, Тетяна Чучман, Катря Гулик і Цеся Куніцька. Зазначу, що при таких виставах доконче треба бути комусь такому, щоб міг давати вичерпуючі відповіди, бо оглядачі розпитують про Україну, і мати ріжні вияснення. Добре мати на таких виставах таку книжку як „Спіріт оф Юкрайн", де є багато матеріялу про штуку і нашу культуру. І добре мати мапу України, або хач американську мапу з точним зазначенням границь Соборної України.

В. Ч—н.

В суді.

Суддя до свідка (жінки): Це дуже гарно з вашої сторони, що ви притримали злодія, але не треба було вже аж так сильно збити.

Жінка: А хібаж я знала, прошу ласки суду, що то злодій? Я гадала, що то мій чоловік, бо я на нього цілу ніч чекала.

РАДЖЕР ВИЛЛЯМС, АМЕРИКАНСЬКИЙ ОСНОВНИК СВОБОДИ ВІРИ.

В жовтні 1635 року Раджер Виллямс, молодий проповідник, був засуджений на вигнання через свою критику властей пуритан. Довідавшись про пляни своєї депортації, він утік човном до приязних індіян, почім оснував там кольонію для себе. Сьогодні тристаліття його вигнання святкують як один з визначних моментів початків американської історії. Раджер Виллямс оснував стейт Ровд Айленд, де свободу віри не тільки проповідували, але приміняли до практичного життя. Він не тільки дав приклад до релігійної терпимости, але теж письменно атакував релігійне переслідування. Його писання відограло чималу ролю у заведенню в цім краю свободи переконань.

Раджер Виллямс, родом Велш, прибув до Бостону 1631 року, коли йому було 24 роки життя. Він оснував малу кольонію пуритан, контрольовану церковними властями, котрі завели строгі кари за найменші переступства приписів церкви. Майже в той самий час він підніс напади на власти за заперечування свободи віри. Йому заборонили доступ на проповідальницю та перевели до Плимут, а потім до Сейлем. Вдержуючись фізичною працею, продовжав проповідувати свій символ віри. Він говорив, що світська влада не має юрисдикції над переконанням людини та що церкву треба відділити від держави. Він теж атакував власть пуритан за лихе трактування індіян, кажучи, що заняття кольоністами індіянських земель це „проступок нахабства".

Індіяни, звані нараґансети, до котрих Виллямс утік враз зі своїми пятьма товаришами, продали йому шмат землі. де він оснував оселю та назвав її Правиденс. Небавом примули туди релігійні однодумці з Масачусетс та інших первісних кольоній, також осадники з Англії, почім його мрії про самоврядну громаду здійнились. Повна свобода віри була угольним каменем стейту Ровд Айленд. Це були теж перші зразки правдивої демократії в Новім Світі, бо Раджер Виллямс предложив світове рівноправство, право ініціятиви в правлінню та референдум в усіх важних публичних питаннях.

Зі свого місця вигнання він продовжував свій спір з провідними пуританами „Біблійної Републики". Заміна брошур між ними і Дж. Котоном. духовим головою пуританів Масечусетс, становить тепер частину початкової американської літератури. У провідників Масечусетс толеранція була „перша порода з усякої мерзоти" а всяких „гидких крикунів за свободу совісти" вони проявляли „політикою сатани". З другоїж сторони для Ражера Виллямса нічого не було таким „еретичним, богохульним, бунтарським та небезпечним, як для тіла так і духа, для сучасного та будучого добра людини., як переслідування за справи совісти". Масачусетс ніколи не касував присуду про вигнання Р. Виллямса, але евентуально вповні приняв у ряді з іншими американськими кольоніями його ідею про „свобідну церкву у свобідній державі".

В політичних поглядах Раджер Виллямс був теж прихильником високих сентиментів, котрі видвигнули Американську Революцію та знайшли собі місце у висказаних думках Декларації Незалежности Злучених Держав. Для нього уряд це була „людиною створена інституція, котрої єдиною ціллю була соціяльна охорона". Він писав, що „фундамент горожанської влади лежить у народі". „Такий уряд, котрий збудований чи зорганізований, має власть тільки до того часу, доки воля народу, згода та довіря не згасне. Це проявляється не тільки у здорових змислах, але у практиці в усіх державах, де власть та сила тиранів не загарбала собі природньої свободи народа".

Раджер Виллямс помер на сімдесять шестім році життя. Повних сто років пізніше інший американський проповідник, а саме Томас Джеферсон, перебрав боротьбу за релігійну та горажанську свободу, докінчуючи працю, яку почав основник стейту Ровд Айленд.

ФЛІС.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На Рідну Школу.

На хрестинах у гром. Матковських гості забавлялися, а при тій забаві не забули також про Рідний Край та жертвували $8 на Рідну Школу. Зложили: І. і Т. Матковські, М. Бінашевський, І. Пастущин і П. Заяць по $1; К. Хомин, П. Паснак, П. Климців, Н. Гарасимчук, В. Вовк, І. Теребушка й Я. Дмитрів по 50 центів, а М. Сокільський 25 ц. та дрібними 25 центів. Гроші переслано через Обеднання.

І. Теребушка.

В. ГЕЙВЕН, КОНН.

На Рідний Край.

Пані Агафія Бундзяк переслала свою жертву в сумі $4 через Обеднання, призначуючи по $2 на інвалідів та Рідну Школу.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(43)

Поволі, немилосерно невидимі руки крутили коловорот, що тягнув кидаючуся англійську дівчину до смертельного стовпа Баала. „Дивіться!" — кричав Ніярх, найстарший священик. „Вона боїться! Вона опирається! Якби вона справді була божеська, то не малаб чого боятися вогненного стовпа!"

Канааніти заревіли фанатичним захопленням. „Справді. Це добре сталося, що вона пішла на смерть". Нагло Арбеля підняла голос понад усі крики юрби й заговорила до Ніярха: „Жертва цеї божеської дівчини є великим гріхом! Тепер Баал зішле на нас страшний свій гнів!"

Ніярх обернув своє огидне обличчя до неї. „Ще одно слово", сказав він, „і ти будеш з нею". Арбеля бачила, що її відклик не мав успіху. Вона зробила щось інше під впливом наглого, непогамованого бажання. Вона побігла до святині далі по сходах униз та до подвіря стовпа.

Вона скоро підбігла до лейді Бет та пробувала її звільнити. Але здивований Ніярх видав скорий приказ. Старші підбігли наперед і звязали Арбелю мотузом. І тепер обидві дівчата, борикаючися надаремне, поступали наперед до смертельного стовпа Баала.

— Ваша дочка ходила на науку музики до консерваторії?

— Так.

— А з добрим успіхом?

— Я сказав би, що так, бо з нею оженився управитель консерваторії.